

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Nova vlada v Belgradu.

Kaka bo v Ljubljani.

LDU Beograd, 16. avgusta. Danes dopoldne ob 10. uri sta bila pri dr. Vesniću v ministrskem predsedništvu ministra Pribičević in Marinković kot zastopnika demokratskega kluba radi poročili o poslednjih sklepih v posameznih hlabih. Malo pozneje sta došla k ministrskemu predsedniku dr. Vesniću ministra dr. Korošec in dr. Drinković. Obpol 7. uri zvečer je bila plenarna seja, v kateri se je končevalno rešilo vprašanje nove vlade.

Ljubljana, 17. avgusta. Snoči je bila sestavljena v Belgradu nova vlada. Lista ministrov ostane ista kakor je bila v dosedanjem kabinetu dr. Vesnića, samo na

mesto Davidovića kot notranjega ministra vstopi v novi kabinet Milorad Drašković, namesto Stojana Protića kot ministra za konstituantno pa pride radikalec dr. Mušički.

Ljubljana, 17. avgusta. Kakor poroča »Jugoslavija« iz Belgrada se bo slovenska deželna vlada sledeče spremenila:

V slovenski pokrajinski vladi postane notranji poverjenik kot nevtralec prof. dr. Pitamice, socialni dr. Ravnihar, pravosodni dr. Žerjav. Občinski volilni red za Slovenijo se revidira, že razpisane volive odgode.

Igra z ljudstvom!

Rusi zasedli Varšavo?

LDU Amsterdam, 17. avgusta. (Dun. KU.) »Tamps« poroča iz Kovna, da javlja št. 4. rdeče armade v Vilni, da so 15. t.

m. zasedle Varšavo rdeče čete. (Opomba Dun. KU. Potrdila o resničnosti te vesti še ni od nobene druge strani.)

Sovjetska uprava ni primerna za agrarno državo.

LDU Allenstein, 16. avgusta. (Dun. KU. — Wolff) Po poročilu lista »Allensteiner Volkszeitung« so čete, ki so vkorakale 13. avgusta v Soltau, ustanovile krajevno samoupravo, iz katere so izključeni vsi

poljsko misleči elementi. Predlog soltauške komisije, naj se uvede sovjetska uprava, je ruski civilni komisar odklonil, češ, da ni primerna za agrarno prebivalstvo.

BOJ ZA VARŠAVO.

LDU Varšava, 16. avgusta. (Brezlično.) Frontno poročilo od 15. t. m.: Naš protinapad na severu napreduje. V varšavski okolici je sovražnik 14. avgusta dvokratno napadel Zagrze, Radimin in Okunijev. Ti kraji so večkrat prošli v last enega ali drugega. Radimin je 15. t. m. opoldne končno ostal v naših rokah. V okolici Holme in Hrubiešova smo dosegli vrsto važnih uspehov. Južno od teh krajev pa se je posrečilo sovražniku zavzeti Sokal. Brody smo po načrtu izpraznili in odpeljali železniški material.

LDU Varšava, 16. avgusta. (Brezlično.) Ruske vesti o pogromih v Varšavi so popolnoma izmišljene. Vsi prebivalci brez oziroma na vero so popolnoma zedinjeni v posvečeni zvezi za obrambo domovine.

LDU Pariz, 16. avgusta. (Brezlično.) Glasovalno ozemlje okoli Marienwerderja je bilo dne 13. t. m. okoli Allensteina danes vrnjeno nemškimi oblastim.

LDU London, 16. avgusta. (Dun. KU. — Reuter). Rdeče vojske prodirajo v koncentracijski smeri proti Varšavi; zavzele so na vzhodu Wengrow. Po zadnjih vesteh je bojna črta oddaljena 16 milj od Varšave.

LAHI PUSTOŠIJO GOZDOVE.

LDU Reka, 16. avgusta. V petek ponoči so italijanski vojaki zažgali gozd pri Kostreni—Sv. Luciji. Požar se je v kratkem času razširil na kompleks nekoliko kilometrov. Seže, ko je začel požar uničevati gozd s svojo elementarno silo, so začeli italijanski vojaki gasiti ogenj. Še to malo drevja, kar ga ni poškodoval italijanski vandalizem, je na ta način uničeno. Od demarkacijske črte dalje je vse, kar so Italijani zasedli, golo in pusto. Ti goli kraji spominjajo na dneve beneških ekspedicij, ko so tudi Benečani pustošili po Krasu, ki si kljub vsem stoletnim naporom, še danes ne morejo odpomoči. Ta italijanska okupacija bo v teh krajih pustila globoke sledove.

VOLITEV ZAGREBSKEGA ŽUPANA.

LDU Zagreb, 16. avgusta. Danes dopoldne se je sestel klub mestnih zastopnikov hrvatske zaednice, ki se je z ozirom na vstop novih članov, ki so bili izvoljeni pri naknadnih volitvah, ponovno konstituiral in izvolil predsednikom dr. Srkulja. Ker se mora na jutrajšnji seji mestnega zastopstva voliti novi načelnik, je bilo prvotno določeno, da se kandidira prejšnji načelnik dr. Srkulj. Ta pa je odklonil, ker bi mu po volilnem redu, kakršnega se mi-

sli vzakoniti, bilo nemogoče, sodelovati aktivno v politiki in bi ne mogel biti izvoljen v konstituantno. Potem je bilo sklenjeno, da se na načelnikovo mesto kandidira arhitekt Vekoslav Heinzl, dolgoletni mestni zastopnik.

LDU Zagreb, 16. avgusta. V sredo bo velik shod javnih nameščencev, na katerem bodo razpravljali o pragmatiki in pasivni volilni pravici.

ČEŠKOSLOVAŠKA BO IZVAŽALA KOŽE.

LDU Belgrad, 16. avgusta. Češkoslovaška vlada je te dni dovolila izvoz sirovih nepredelanih kož.

ŽITO ZA SOL.

LDU Belgrad, 16. avgusta. Poljska vlada zahteva od naše vlade, naj bi dovolila izvoz gotove količine žita, zakar bi nam Poljska dovolila izvoz svoje soli.

BENEŠ V BELGRADU.

LDU Belgrad, 16. avgusta. Češkoslovaški minister za zunanje stvari dr. Beneš je posetil včeraj ministrskega predsednika dr. Vesnića in namestnika ministra za zunanje stvari dr. Ninčiča. Opoldne je bil pri dr. Vesniću v vili na Topčiderskem brdu na čast češkoslovaški misiji obed, snoči pa na dvoru pri regentu na čast ministru dr. Benešu in češkoslovaškim generalom. Pri obedu so bili prisotni vsi naši ministri in pomočnik načelnika generalnega štaba general Pašić. Danes ob pol 10. uri je sprejel minister dr. Beneš belgrajske časnike, katerim je podal znano izjavo o političnem položaju. Danes je namestnik ministra za zunanje stvari dr. Ninčič priredil dr. Benešu na čast obed v častniškem domu. Popoldne je minister dr. Beneš odpoval preko Oršove v Bukarešto.

RUSIJA NE BO PODPIRALA NEMČIJE.

LDU Pariz, 15. avgusta. (Dun. KU.) V izjavi, naslovljeni na »Humanite«, ki jo je prejel od Kamenjeva londonski dopisnik lista, se obrača predsednik ruske misije proti vestem francoskih listov, češ, da namerava sovjetska vlada pri mirovni pogajanjih s Poljsko postaviti pogoje v prilog Nemčiji. Izjava pravi: 1. Sovjetska vlada ni niti z Nemčijo, niti z nobeno drugo državo sklenila dogovor, ki bi šel direktno ali indirektno proti Poljski. 2. Poljakom stavljeni pogoji ne vsebujejo ničesar o odnosih med Nemčijo in Poljsko niti o mejah med njima. 3. Sovjetska vlada zavrača vsako misel, da bi zmagala nad poljskimi imperialisti služila ojačenju militarizma v Nemčiji ali katerikoli drugi državi.

Koncentracija

ali

sporazum na račun ljudstva.

V Belgradu so včeraj izvršili veliko dejanje. Po dolgem, neizmerno praznem besedičenju, se je dosegel sporazum, vlada je sestavljena, danes bo zaprisežena. Jugoslovanski državljani danes vriska — on ima zopet svojo vladlo! In kakšno!

Tako-le bo vladala:

Liberalni kapitalisti so z vztrajnim delom dosegli, da bodo zopet izvažali jugoslovansko moko za milijonske profite v tujino. Minister — izvozničar demokrat Marinković bo za nekaj milijonov zopet bogatejši, kupil bo še nekaj novih hiš, in z njim bodo bogateli njegovi demokratski tovariši. Ljudstvo pa bo jedlo dražji kruh, bo trpelo, in država bo ječala pod pezo demokratskih grehov.

Svojo centralistično politiko bodo demokrate izvajali sedaj še z večjo blaznostjo. Deželne vlade bodo smele le tedaj kaj ukreniti, če bodo vsi poverjeniki s tem zadovoljni. Ker pa bo v vsaki deželnici vladi sedel vsaj po eden od demokratov, je jasno, da bo težko kedaj doseči sporazum. In če ne bo soglasja, bo romal akt v Belgrad na ondotojnega ministra, od koder ne bo več vrnitve in rešitve.

Na Slovenskem smo nove vlade še prav posebno veseli. V Belgradu so namreč sklenili, da bo poverjenišvo za socialno skrb v Ljubljani zasedel dr. Kukovec prijatelj dr. Ravnihar. Nimamo osebno nič proti dr. Ravniharju, toda za poverjenika za socialno skrb ta gospod prav tako malo sodi kakor n. pr. gospod veletrgovec Ivan Knez. Kdor hoče to mesto upravljati v smislu njegove naloge, mo-

ra imeti v sebi nekaj socialnega čuta. Zastopnik kapitalistične stranke ga nima, kar nam je na klavern način dokazal g. dr. Kukovec.

Za poverjenika za pravosodje so liberalci določili dr. Žerjava. Lahko smo ponosni na našo bodočo justico.

Zahtevali smo od vlade, naj se razpišejo občinske volitve. Volilni red je že davno potrjen, in deželna vlada je pripravljala vse potrebno za obč. volitve v mesecu oktobru. Toda sporazum za novo vlado obsega tudi točko, da se volitve še ne smejo vršiti in da se mora poprej revidirati obč. volilni red. »Revidirati« pa nameravajo ta občinski volilni red na tak način, da bodo delavskim in kmetiskim ženskam zopet vzeli volilno pravico.

Sedaj se za milijonarje zopet obetajo prekrasni časi: Izvoznice — milijonski profiti, belgrajska posredovanja bodo za kapitaliste učinkovitejša — ko so bila posredovanja pri dr. Gosarju, socialno skrbstvo bo tudi v Ljubljani spremenjeno v skrb za milijonarje, hiš ne bo treba zidati itd.

Ljudstvo pa bo plačevalo drago moko, stanovalo bo dalje v vagonih in beznicah, odirali ga bodo milijonarji po poljubnosti, molčati bo moralo v očigled dr. Žerjavove justice, delavke in kmetice bodo smele delati in molčati, milijonarske gospe pa bodo volile in županovale.

To so uspehi koncentracijskega sporazuma, ki se ga lahko vesele kapitalisti. Toda ljudstvo ve, da vključ vsem sredstvom prihaja njegov čas z neizbežno silo.

Boj za splošne koristi.

V Nemčiji je začela javnost razpravljati v pogubnosti nočnih zabavišč. Prof. Jastrow je na nekem predavanju opozoril, kako se v berlinskem »Lunaparku« (mesto najrazličnejših zabavišč) noč za nočjo trajajo tvarne in nprave sile naroda, dočim gospodje v deželi beda in gorje. Tudi državni minister dr. Simons in državni komisar za premog sta opozorila na tratenje premoga in luči po kinih in drugih zabaviščih.

O stvari je priobčila daljši članek posebno berlinska »Deutsche Allgemeine Zeitung«. List predvsem naglašja, da je povsem napačno mnenje, da posečajo ta zabavišča bivši vojaki, ki so dolgo prebili na fronti in se sedaj odškodujejo za preostanek pomanjkanja. Istotako ni res, da bi bila ta nočna zabavišča potrebna in zahteva delavnega ljudstva. Ta zabavišča polnijo marveč ljudje, ki niso trpeli ne v vojni in ki tudi sedaj ne trpe in ki ne poznajo težkega, resnega dela. To so ljudje, ki žive večalimani od trpljenja in truda drugih. Ti ljudje se zabavajo pozno v noč v sijajno razsvetljenih in pozimi tople zakurjenih prostorih, dočim so šole in nešteta mala gospodinjstva brez luči in brez kuriva. Ti ljudje se ponujajo za najboljšimi jedmi in pijačami, dočim jedo rudarji in drugi delavci reven, slab kruh in jim še tistega primanjkuje in dočim se morajo bolniki po bolnišnicah zadovoljevati z najslabšim. V teh zabaviščih se koti in vzdržuje verižništvo in oduševstvo. Tu se ugonablja dušne in telesne moči mnogih tisočev, namesto da bi se uporabljale za produktivno delo. Naloga demokracije bi bila, da tej sramoti in temu gospodarskemu zlu napravi konec. Namesto tega pa vidimo, kako demokracija državnih oblast sicer izdaje razne ukaze proti izrastkom nočnega življenja, a nikoli ne najde dovolj energije, da bi tem ukazom zagotovila izvršitev. Tako je n. pr. pred meseci izšla naredba, da se vsem zabaviščem ob 11. uri zvečer ustavi elektrika in plin. Toda podjetja so si nato pomagala z acetilenskim svetilkami in svečami in nikogar ni bilo, ki bi jih motil pri tem.

Tu bi že smeli iti v šolo na Angleško, kjer so znali z drakoničnimi sredstvi za-

trati vse te izrastke. Tam nalagajo za vsako kršitev oblastvenih odredb milijonske globe in zaplenijo premoženje celim družinam. Tamkaj se država drži gesla: »Ako po resnem preudarku kaj prepovem ali ukažem v interesu splošnosti, potem se poslužim sredstev, ki me vedejo do cilja in ne vprašujem po zaprašenih papirnatih paragrafih.«

Neki nemški jurist je nedavno izjavil, da bi se morali nočni lokali iztrebiti kratkim potom: »Konfiscirajo naj se hiše, v katerih so zabavišča nastanjena, konfiscirajo premoženje podjetnika, njegove žene, njega sorodnikov ali znancev, katerim ga je morda izigral v roke; njegovi uslužbenki in gosti naj se potom okrajšanega postopanja obsodijo na šestmesečno prisilno težko delo.«

Tem izvajanjem se v polni meri pridružuje dunajska »Arbeiterzeitung« in pravi, da se popolnoma prilegajo tudi dunajskim razmeram.

Vse to priobčujemo, da pokažemo, kakšno mnenje imajo drugod o dolžnostih oblasti, kadar gre za splošni blagor. S tem mnenjem se strinja celokupno slovensko delavno ljudstvo.

BELA KUN V MOSKVI.

LDU Moskva, 16. avgusta. (Brezlično.) Bela Kun je došel v Moskvo, kjer so ga na kolodvoru pozdravili zastopniki komunistične stranke, sovjetskega predsedstva, strokovnih organizacij in rdeče armade.

FRANCIJA KUJE PROTIRUSKO ZVEZO.

LDU Moskva, 16. avgusta. (Brezlično.) Komisija pri francoskem ministrstvu za zunanje stvari pozivlje vse baltičske države, Poljsko in države na Kavkazu in Krimu, da razložijo svoje politične načrte in da bi poslane v Pariz zastopnike k posvetovanju radi skupne zveze.

NEVARNOST ZA ZVEZO NARODOV.

LDU Pariz, 16. avgusta. (Dun. KU.) »Echo de Paris« poroča iz Washingtona: Sprico boljševiške politike Francije in ameriške note je v Washingtonskih diplomatičnih krogih razširjeno mnenje, da se bliža konec zveze narodov in preosnova entente. Ententa ne bi mogla preživeti nasprotstev v političnih mnenjih Anglije

in Francije. Angleška namera pripoznati sovjetsko vladu, preden se vzpostavi trajen mir v Vzhodni Evropi, bi utegnila postaviti Ameriko in Francijo na eno, Anglijo pa na drugo stran. Ameriška vlada generala Wrangla nikakor ne bo priznala, misli se pa, da se bosta Amerika in Francija zedinili proti razkosanju Poljske. Zato se govori o novi skupini velesil, ki bi obsegala Španijo, Francijo in ameriške države. Kljub temu pa je v Ameriki splošno mnenje, da bosta Francija in Anglija še nadalje vzdrževali gospodarske stike in da je skupno delo v posebno važnih vprašanjih mogoče.

NEMCIJA INTERNIRA POLJAKE.

LDU Berlin, 16. avgusta. (DunkU — Wolff.) Nastopna brezzična brzojavka se je 13. t. m. poslala v Moskvo: Na vprašanje z dne 12. avgusta št. 1825: Izvršujoč izjavo o nevtralnosti se bodo poljske čete, ki se umikajo v glasovalno ozemlje, internirale in razorožile. Tako je bilo 2000 Poljakov, ki so prekoračili 30. julija glasovalno ozemlje pri Prostokenu, razoroženih in interniranih pri Arys. V odsotnosti državnega ministra: Haniel.

AVTONOMIJA MEZOPOTAMIJE.

LDU London, 16. avgusta. (Dun. KU — Reuter.) Po poročilu urada za indijske zadeve so se podvzeli koraki, da se skliče po določenih mandata skupščina zastopnikov prebivalstva v Mezopotamiji in sicer v Bagdad, kjer naj bi izdelala volilno pripravo za narodno skupščino. Narodna skupščina bi potem sporazumno z angleškimi upravnimi oblastmi izdelala temeljne zakone za deželo.

Politične novice.

— **Neumnost — največji znak liberalcev.** Demokracija se boje, da bi se pravoslavna duhovščina obrnila za dr. Korošcem in ljudsko stranko. To bi bilo sicer za ljudstvo zelo dobro, ne pa za demokrate, v katerih taboru se zbirajo židje in izvozniki, kapitalisti in bankokraci. Zato so se obrnili potem »Epohe« na pravoslavno duhovščino — s ponudbo. Pravoslavna duhovščina naj osnuje enotno jugoslovansko svečeniško stranko, ki bo mogla dobiti toliko in toliko poslaniških mandatov, doseči regulacijo dohodkov in razne druge dobrine. Seveda pričakujejo demokraci, da bo ta stranka preko svojih interesov pozabila na ljudske koristi, kakor to delajo demokraci. Na ta način bi se našli na skupni točki in tisti demokraci, ki so hoteli uveljaviti kancelparagraf in ki se z vsemi štirimi bore proti »črnemu klerikalizmu« ljudske stranke, bi potem z veseljem tovariševali z duhovniško stranko, ki bi prepuščala skrb za vero — demokratom, skrb za ljudske koristi pa — socialnim demokratom, sama bi pa šla v boj za mandate in za regulacijo svojih plač. Tako si mislijo demokraci to reč z duhovščino. V resnici so vendar-le še bolj neumni, nego smo mislili.

— **Po demokratsko.** Krsta Cicvarič začenja svoj uvodnik v »Beogradskem Dnevniku« dne 13. t. m. na slovesen način tako-le: »V imenu Boga in o pravem času prijemam danes še enkrat za pero itd. Na drugi strani iste številke pa priobčuje daljšo neduhovito kvanto pod naslovom »Sola za babice«. Ta kvanta se končuje: »... v imenu Boga in Boba ...« Tak je demokrat.

— **Nemški protestantizem v zašednem ozemlju.** Na Reki je imel evangelijski pastor protestantske cerkve v Opatiji predavanje o italijanskem protestantizmu. Predavatelj namerava čimprej imeti še eno predavanje, na katerem bo razlagal veliko socialno in moralno delo, ki ga je izvršil italijanski protestantizem v Tridentu in v Julijski Benečiji.

— **Procvit katoliškega časopisja na Francoskem.** Dočim pišejo dostikrat slovenski listi v protiverskem smislu, se opazuje na Francoskem znaten obrat v naklonjenosti do cerkve, a koder ni opaziti izrazite naklonjenosti, je odpadlo vsaj vse proticerkveno hujkanje in žaljenje. Niti socialistični listi ne napadajo več cerkve, a v drugih, kakor: »Le Petit Journal«, »Temps«, »Figaro« itd. se pojavlja spoštovanje do verskega prepričanja. V zadnjem času je število katoliških listov jako poskočilo. Tako na pr. »La Croix« v Parizu in po deželi razširjeni list, izhaja v več ko 200.000 izvodih, po njem in v Parizu samem jako priljubljeni »Echo de Paris«, »Journal des Debats«, »La libre Parole«, časnik monarhijske struje »Action Française«, »Gaulois«, ilustrirani list »Excelsior« vidiš lahko vsepovsod, a tu ni nikjer strahu in oziranja, ako ima kdo v roki katoliške liste. Poleg njih je cela vrsta tednikov, mesečnikov, raznih mladinskih revij, časopisov in drugih glasil. Vsi katoliški listi so združeni v močni organizaciji. Katoliško časopisje ima za prerojenje francoske dežele še velik pomen.

— **Čičerin o ruskih mirovnihih pogojih.** Ruski ljudski komisar Čičerin je izjavil nasproti nekemu ameriškiemu časnikarju — kakor poroča »Arbeiterzeitung« o ru-

skih mirovnihih pogojih za Poljsko: »Na osvojitve Poljske niti oddaleč ne mislimo. Ob sebi se ume, da bomo neodvisnost Poljske popolnoma spoštovali in poljsko ljudstvo se nima od nas ničesar bati; tudi ne mislimo sovjetske vladne oblike nobenemu narodu, ki se je upira, vsiliti. Rdeča armada je dobro organizirana in izvrstno disciplinirana, v njej ni ne plenitve ne ženskega spremlstva. Vse drugačne trditve so laž. Ruska vlada niti oddaleč ne misli na »čiščenje« Poljske. Hoče pa jamstva proti bodočim napadom in zahteva zato, da se poljska vojska zniža na 50.000 mož. Istočasno pa se mora obožžiti poljsko delavstvo, organizirano v strokovnih organizacijah, da vzdrži mir in red. V tem je najboljšje jamstvo za bodoči mir. Kakor hitro bo obožženo poljsko delavstvo, se bo ruska vojska umaknila s poljskega ozemlja, kjer bo ostalo le 200.000 mož.« Obožžitev organiziranega delavstva označuje Čičerin kot »čisto novo misel v mednarodni politiki.«

— **Ljubezno do entente v Avstriji** raste z vsakim dnem, odkar se je otvorila demarkacijska črta na Koroškem. Avstrijski listi so polni zaupne ententni glasovalni komisiji v Celovcu, ki jo obenem vspodbujajo k nadaljnjemu uveljavljanju svoje volje na korist »svobodnemu, objektivnemu glasovanju«. V tem je posebno glasna »Reichspost«, ki je na drugi strani voljna, prepustiti zapadno Ogrsko Horthyju Madjarski, dasi jo je mirovna konferenca priznala Avstriji. Seveda, s sedanjjo Madjarsko vežejo »Reichspost« posebne, tesne vezi, ki pa ne bodo držale: Tudi med avstrijskimi krščanskimi socialisti si večina ne želi več tistih, »starih razmer«, kakor bi jih po vsej priliki rada videla vstati »Reichspost«.

— **Nemška Avstrija in Rusija.** Nemška Avstrija dela z vso silo na to, da obnovi trgovske stike z Rusijo, kar doslej kljub sklepu miru še ni bilo mogoče. Tudi so imeli avstrijski in ruski trgovski in industrijski krogi sestaneke, na katerem so prišli do zaključka, da vidijo v takojšnji obnovitvi trgovskih stikov z Rusijo eksistenco vprašanje, kar avstrijsko narodno gospodarstvo pri svoji obnovitvi Rusije neobhodno potrebuje. Vlado nujno pozivajo, naj napravi takoj vse korake za takojšnjo zvezo z Rusijo.

Dnevne novice.

— **Katoliško izobraževalno društvo v Mirni peči** priredi dne 29. avgusta 1920 orlovski tabor z navadnim programom. Sv. maša po prihodu Ljubljanskega vlaka, javna telovadba, veselica, prosta zabava, srečolov. Ker orlovskega odseka še nimamo, ga pri tej priliki ustanovimo. Da pa bo prireditel tem krasneje uspela, zato prihitite bratje Orli in sestre Orlice v velikem številu iz cele Dolenjske, da pokažemo nasprotnikom, kako lepa in disciplinirana je naša organizacija in da poživimo sebe in druge. Bog živi! — Pripravljalni odbor.

— **Nemški teror na železnih cestih.** Iz Velikovca se nam poroča: Odkar je demarkacijska črta odprta, se opaža zelo močna uporaba vlakov od postaje Grabštanj. Vse polno nemškega prebivalstva večinoma iz Celovca, se vozi nakupovat živila v notranjost cone A. Vsi ti se vračajo zopet z vlaki do Grabštana in hodijo potem peš v Celovec z nabasanimi nahrbtniki. V zahvalo za dobljena živila agitirajo proti Jugoslaviji in so v par dneh naše popustljivosti postali že tako predrzni, da v vlaku očitno zmerjajo Slovence kot »Windische Hunde« in kričijo »Nieder mit den Windischen.« To se je zgodilo dne 10. avgusta pri vlaku št. 419, ki pride v Grabštanj ob 9. uri. Ker v vlakih dozdaj ni nobenih organov, ki bi nadzorovali potnike, bo slovensko potujoče občinstvo kmalu popolnoma izročeno brez vsega varstva nemškemu teroru.

— **Mine v Adriji.** Z Reke poročajo: Pristinski urad javlja, da se še vedno pojavljajo posamezne mine, ki od časa do časa ogrožajo parnike.

— **Tatvine in vlom.** Dne 6. t. m. je ukradel neki 50 letni postopač Ignacij Omahnu v Beli cerkvi čevlje, ki jih je za 50 kron prodal čevljarju Jakobu Bračeku. — V noči od 6. na 7. t. m. se je priplazil skozi odprtino mlinarskega kolesa tat v hišo Alojzija Tršana v Tacnu št. 44, podal se je v vežo, od tam pa v shrambo, kjer je ukradel iz zaklenjene omare 2000 kron. — Baronu Edmundu Vay v Konjicah je bilo v noči od 8. — 9. avgusta ukradena iz zaklenjene šupe popolna konjska oprema, vredna 2000 kron. — Dne 8. t. m. je prišel skozi skedenj v podstrešje posestnika Jožefa Hedla v ptujski okolici, kjer je odtrgal desko in se podal v stanovanje, kjer je ukradel obleke in 20 kg svinjskega mesa v skupni vrednosti 5220 kron. — V Krčevini je bilo vlomljeno pri posestniku Rozi Krambergerjevi. Tat je odnesel razne obleke v vrednosti 7710 kron. Dalje so je vtihotapil tat nekaj dni pozneje v sobo posestnika Simona Čeha v Grajenšaku, ko so domačini delali na polju in je odnesel

veliko obleke in druge stvari v vrednosti 9400 kron.

— **Divji lovci v blejski okolici.** Ko je hodil lovski čuvaj Andrej Kerštajn iz Ratega po lovskem okolišču v bližini Cipernika pri Bledu, je slišal dva strela in si je zabeležil tri sumljive moze, katere je srečal. Pri natančni preiskavi je našel svez drob od divjega kozla v gozdu. Divji kozel (gamz) se ceni na 120 — 150 kron.

— **Padanje cen zelenjave na Dunaju.** Na Dunaju so v zadnjem času znatno padle cene zelenjave: Dinjam od 7 K na 3—4 K kos; kumaram na 1 K 80 vin. do 1 K 50 vin. kos; paradižnikom od 24 K na 6—8 K kg; paradižnikom od 70 K na 10 K kg. (1 avstrijska krona je vredna 40 naših vinarjev.) Podobno so padle tudi cene sadju.

— **Za znižanje cen perutnine.** Da zagotovi perutnino domači prehrani po možnih cenah, je štajerska deželna vlada prepovedala ves izvoz perutnine, izvenjski slučaje, ko gre za preskrbo bolnišnic ali plemenske svrhe. Vsa trgovina s perutnino bo pod strogim nadzorstvom. Maksimalna cena je določena na 36—40 K kg žive teže.

— **Ciganska nadloga v Beli Krajini.** Dva cigana sta vlomila 4. t. m. skozi vrata na vrta hišo posestnika Matija Kobeta v Špeharjih št. 12 pri Sinjem vrhu in ukradla obleke in druge robe v vrednosti 6500 kron. Cigana sta nato pod Radencem prebredla Kolpo in odšla na Hrvaško.

— **Za gospodinjstvo izobrtstvo.** Belgrajska vlada namerava že s priložnim šolskim letom otvoriti večje število gospodinjstev ol. Istotako se povsodi, kjer je najnujnejše treba, prirede gospodinjstvi tečaj.

— **Pogrom proti Italijanom v Ameriki.** V Westfrankfortu (Illinois) je neki Sicilijanec umoril dva dečka. Prebivalstvo je vsled tega priredilo proti italijanskim izseljencem krvav pogrom. Glasom brzoglavke v »Messagero« je bilo pri tem ubitih 40 Italijanov, nad 100 pa ranjenih. Celokupna italijanska naselbina, ki je štela več tisoč oseb, je zbežala iz mesta.

— **Natakar kot bacilonosce.** Na Dunaju je zadnji čas obolelo za grizo 80 policijskih uradnikov, ki so vsi hodili na hrano v uradniško kuhinjo policijskega ravnateljstva. Pet uradnikov je doslej umrlo. Preiskava je dognala, da je širil okuženje v policijski kuhinji zaposleni natakar, ki je imel grizo, pa je kljub temu opravljal svoj posel. Natakara so takoj oddali v bolnišnico.

— **Valute.** Dne 16. avgusta na zagrebški borzi: 1 dolar 89.50 K; 100 avstrijskih kron 41 K; 100 carskih rubljev 131 K; 1 napoleon 339 K; 100 nemških mark 196 K; 100 italijanskih lir 460 K; 100 češkoslovaških kron 155 K.

Ljubljanske novice.

— **O priliki jutrajšnjega sestanka organizatorov** bo ob desetih v stolnici sv. maša s petjem. Pele se bodo novejši slovenske cerkvene pesmi: Sattnerjeva maša V. (C. Gl. 1917), Premrlova »Vnebovzetje Marijino« (Godovnica v čast nebeski Materi), dr. Kimovčeva »Pozdravljen dom« (Srce Jezusovo, vse hvale najbolj vredno) in istega skladatelja Marijina »Marija, Slovincem Kraljica« (C. Gl. Gl. 1913). Sodelujejo pevci in pevke nekaterih ljubljanskih cerkvenih zborov. Sestanek se vrši po sv. maši v Alojzijevešču v prostoru orglarske šole.

— **Amerikanski sladkor je došel** — kakor poroča mestni magistrat — v Trst in se bo prodajal v prosti trgovini brez izkaznic. Ker se bo prepeljalo v Ljubljano je toliko sladkorja, kolikor ga bodo naročili trgovci, zavodi, zadruga itd., se ti vabijo, da se nemudoma zglašajo pri g. Lileku, skladišče Krisper, Dunajska cesta 33, ker se na poznejše prijave ne bo moglo ozirati. Cene nadrobni prodaji se bo pozneje uradno določilo.

— **Ljudski oder** bo imel prvo vajo za igro »Lovski tat« v četrtek — ne v sredo — ob osmi uri zvečer. Vsem igralcem in igralcem v vednost!

— **Ethin Kristan** se je sinoči preko Trsta vrnil iz Amerike v Ljubljano. Socialisti so mu priredili sprejem z godbo. Ethin Kristan se je nastanil v hotelu Union, kjer se je z balkona zahvalil delavstvu za sprejem. Rekel je, da hoče sedaj najprej gledati in poslušati, nato pa iti med delavce in bojevnike. V srebrni dvorani Uniona se je vršila nato večerja, pri kateri sta pozdravila Ethina Kristana A. Prepeluh in V. Bukšek. Današnji »Naprej« priobčuje Kristanu v pozdrav uvodnik, iz katerega je razvidno, da se je oklenila naša socialna demokracija Ethina Kristana kakor potapljač se svojega rešitelja. Tega rešitelja čaka težka naloga, kajti odkar Ethina Kristana ni bilo doma, je zagazila njegova stranka tako globoko, da ne bo šala izveleči jo zopet na trdna tla. Želeti bi bilo, da se mu to vendar-le posreči in da bo socialno-demokratska stranka postala zaščitnica res delavskih, ne pa milijonarskih interesov, kakor je bila doslej.

— **Lj. Ukraden je bil v nedeljo med 10. in 11. uro** (med slovesno sv. mašo) v župnišču sv. Jakoba škorec. Ptice posnema gramofon in nekatere človeške glasove. Kdor bi kaj zvedel o njem, naj blagovoli sporočiti g. župniku J. Barletu. Istotam je bil ukraden pred par tedni lep prepeljak-pevec. Živali so bile vzete iz kletk na hodniku.

— **Nenadna smrt.** Sinoči je postalo trgovcu Adolfu Voglerju iz Poljčan, ki se je mudil v Ljubljani po opravkih, na Marijem trgu slabo. Omahnil je, se sesedel in umrl. Ob padcu je priletel z glavo na kandelaber. Poklicani zdravnik je ugotovil smrt, nakar so truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— **Veliko tatvino** je zapazila soproga sodnega oficila gospa Apolonija Lupša, ki se je preselila iz Ljubljane k Devici Mariji v Polju, hišno opravo, perilo in druge reči je pa spravila v podstrešje Kolizeja. Te dni je pa opazila, da je bilo vlomljeno v njene zaboje, iz katerih ji je bilo ukradeno obleke, perila in raznega blaga v skupni vrednosti do 10.000 kron.

— **Obsojeni zlikovci.** Danes je bila razprava proti trem mladim fantičem, ki so: Avgust Slapničar, Ivan Filipič in Jos. Krapež, ki so v Mestnem logu ustajali prihajajoče ženske ter so zahtevali od njih po 500 kron denarja in še druge stvari. Sodišče jih je obsodilo na 8 mesecev težke ječe.

Ali ste že čitali „Zločin nad domovino“?

Tako jasne in nepristranske sodbe o našem »bratomornem boju« še niste čitali!

Razne novice.

— **Čehi so imeli v Evropi najpreje kar sopolse.** V vsej Evropi so začeli najpreje kar v rokopisu, imenovane: »Novine leta Gospodovega 1495.« En prepis se hrani v dandanes v arhivu v Henrikovem gradu. V l. 1515. pa so izhajale te tiskane novine izhajale so v poljubnih dobah in posebnih ob važnejših prilikah. Prvi periodični časnik je začel izhajati v Pragi v l. 1597. Novine iz celega meseca septembra l. 1597. Žal, da je tridesetletna vojska napravila prezgodnji konec temu mnogo obetavljajočemu početku. Nov poizkus je napravil prviški tiskar Velešlavin 1672. l. AH njegove novine se niso dolgo vzdržale. Prave novine so šele: »Torkove in Sobotne prave poštne novine«, ki jih je izdajal l. 1719. prakiški tiskar K. Rosenmueller. Leta 1782. so jeli njegovi dediči izdajati »Prave poštne novine«, ki sta jih kasneje urejala češka narodna dramateljka V. M. Kramera sin Tham. Kramerus je ustanovil l. 1789. svoj lastni tednik imenovan »Prave poštne novine«. Leta 1786. je začel v Čehih izhajati zabaven list »Učitelj ljudstva«.

— **Upokojene cesarice.** Ili v pokoj — to je ideal mnogim ljudem. Ampak eno je pri tem potrebno poleg zdravja: cela pokojnina! Če pa mora iti v pokoj cesarica, je nekaj neprijetnega. V Evropi živi v pokoj pet cesaric, in sicer: avstrijska Cita, nemška Viktorija Avgusta, rusovska carica-mati, francoska Evgenija (ki je pa med tem že odšla v večnost) ter mehiška Charlotta, ki šteje osemdeset let in je blazna. Zadnje imenovana je vdova po ustrelenem cesarju Maksimilijanu.

— **Hagia Sophia v nevarnosti.** Ena izmed najkrasnejših stavb svetovne arhitekture, Hagia Sophia v Carigradu, je v veliki nevarnosti. Kakor trdi strokovnjak v listu »Times«, jo stavba sicer ohranjena, ali po izgubi 23 lustrov iz kovane železa jako prizadeta. Kupola je na več mestih vrta in štirje stebri glavne kupole so hudo poškodovani. Vrhutega je streha mestoma tako slaba, da kaplja dež skozi strop. Sloveča mošeja potrebuje nujnega popravila, da veličastna stavba ne bo še več trpela kakor je.

— **Žetev v Kanadi** je tudi letos zelo dobra. Cenijo jo na 250 milijonov bušelinov, tedaj za 50 milijonov bušelinov več kot lansko leto.

Kdor si hoče napraviti nepristransko sodbo o naših domačih političnih razmerah naj čita

„Zločin nad domovino“!

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Lini.